

Wagenburg נוגה שטיינר / וגנבורג

הנושאים שבהם עוסקת נוגה שטיינר לקוחים מן השוליים הבנאליים של חיי היומיום. תצלומיה המבוזזים בקפידה מתמקדים בתיאור מצבים טריוויאליים, החומקים בדרך כלל מתשומת הלב. הדמויות המופיעות בתצלומיה עוטות מסכות שונות, ומקבלות על עצמן תפקידים שונים ומגוונים.

סדרת הצילומים "וגנבורג", הניצבת בלב התערוכה, צולמה באתרי קרוונים ברחבי ברלין, שבהם מתגוררות בקביעות משפחות המנהלות חיי שיתוף. דרי הקרוונים הם אנשים שבחרו בצורת חיים אלטרנטיבית, החורגת מן המקובל בתרבות המערבית. הבחירה של האמנית לצלם כל אחד מהם בנפרד, ולא כמשפחה או כקהילה, מציגה את עמדתה הדואלית כלפיהם – היא אינה מקדשת את רוח הקהילה שלהם, המבקשת לכונן שיתוף וחיבור כתשובה לריחוק ולניכור המאפיינים את החיים בערים הגדולות. הקור והניכור שמשדרים הצילומים מסגירים משהו מן הקושי שהאמנית מאתרת בניסיון של תושבי המקום לייצר מציאות שתציב אלטרנטיבה אמיתית לחיים המקובלים במקומותינו. הם מצביעים על המכשולים שמתעוררים במהלך ניסיונם של תושבי המקום ליישם אידיאולוגיות אוטופיות, ולמנוע חדירה של הצדדים העגומים של המציאות אל תוך הבועה האידיאלית שהם שואפים לברוא. שפע האינפורמציה המציף את התצלומים מותיר בסופו של דבר את הרישום שמדובר באנשים בודדים, הנתונים בתוך קרוונים ארעיים, נטולי ילדות ושמחת חיים.

שטיינר מציצה פנימה, אל הבית כמקום אינטימי ואישי. הפריימים שלה חושפים בהיעלם אחד פנים וחוזף. לעתים היא מראה דלתות קרוון פתוחות, ודמויות שניצבות בתוכן ומתבוננות החוצה, ולעתים הדמויות שלה סגורות בקרוון, כשהחלונות הפתוחים חושפים טפח מן החוזף. הדמויות בתצלומים מישירות מבט מצועף אל המצלמה. בתצלום אחד נראית ילדה המביטה החוצה מבעד לזגוגית החלון, ובאחר מופיעה אשה הרוכנת אל שולחן שעליו מפה לבנה ועליה פמוט עם נר. בתצלומים אחרים נערה שיושבת על ספה ומביטה מבעד לחלון; נערה שמביטה החוצה דרך חלון שעל אדנו מונח אשכול של בננות ותפוחים; גבר שיושב על מפתן של קרוון; אישה שיושבת על מיטה בקרוון שקירותיו מזכירים סירת מפרש; אישה השוכבת על מיטה או דרגש כשבידה כוס ריקה. גם סביבת הקרוונים מיוצגת

בתערוכה – בתצלום של חורף מושלג, ותצלום תפנים של ארון בגדים שסביבו צמחיית קיץ שופעת וירוקה, שאופפת את אתר הקרוונים.

בתקופה שבה למדה שטיינר במרכז האקדמי ויצ"ו, במסגרת הקורס הדוקומנטרי, היא צילמה ילדי מהגרים מחבר העמים בשכונת בת גלים בחיפה. עבודות אלו, המוצגות אף הן בתערוכה, יכולות להיקרא כמבשרות את סדרת וגנבורג, ומלמדות כי כבר בשלב מוקדם זה היא עסקה בתמות של זרות, בדידות ותלישות. מגמה זו נמשכה גם בברלין, בבחירתה לצלם זרים ואוטוסיידרים, ששיקפו גם את מצבה שלה כמהגרת.

את הצילומים המבוימים מעצבת שטיינר בעקבות תהליך ארוך של היכרות ואינטראקציה עם הדמויות המצולמות. תהליך זה מעניק לה ולמצולמים אפשרות לערוך בחינה הדדית, ומאפשר גם למצולמים להתבונן באמנית ובהלכות חייה, הזרים להם. כך מהפכת עדשת המצלמה את כיוונה, ומנציחה גם את דיוקן זרותה של הצלמת, הממוקמת בתווך שבין פנים רגיש לחוץ נוקשה ומבויים. הצילומים משקפים את התחבטויותיה בשאלות של זהות, ואת הקושי שלה למצוא את מקומה בכל אחד מהעולמות שבהם היא חיה.

צילומיה המרתקים של נוגה שטיינר מבוססים על התבוננות פנימה, אל נבכי הנשמה, ונקשרים גם למחוזות הנסתר. דרך עדשת המצלמה לובשים רעיונותיה עור וגידים, צבע, השראה ואווירה. כאשר הם קמים לחיים חודרים לתוכם רכיבים מחייה של האמנית ומעברה, ומתעוררות אסוציאציות שמקורן בדמיון ובזיכרון. בתערוכה החדשה היא מתגלה כצלמת הקוראת דרור לדמיון, ועם זאת שומרת לאורך השנים על כתב יד אופייני וייחודי.

דניאלה טלמור, אוצרת